

Nr 47.

Av herr **Törnkvist**, om sättet för eventuellt uttagande av medel till bestridande av ifrågasatt anslag till fältmässig utrustning av landstormen.

I motion nr 3 till innevarande riksdag hemställer hr Lithander »att riksdagen ville besluta att omedelbart ställa trettio miljoner kronor till Kungl. Maj:ts förfogande att användas till att ofördröjligen förse landstormen med fältmässig utrustning». Motionären har emellertid icke anvisat, varifrån dessa medel skulle tagas, utan har i helt allmänna ord anfört, att »penningfrågan kan dock lyckligt nog ordnas i ett land som vårt med dess stora resurser». Motionären synes dock själv genast ha studsat tillbaka vid nedskrivningen av denna om stark optimism vittnande sats, när han förmodligen kommit att tänka på att vad han begär på ett bräde är ungefär 10 procent av hela statsbudgeten. Han skriver nämligen strax, att »svårigheterna härvidlag (d. v. s. att anskaffa trettio miljoner kronor) måste övervinnas» etc.

Av hr finansministerns yttrande till innevarande års statsverksproposition framgår emellertid otvetydigt, att landets resurser icke äro så stora, att vad och huru mycket som helst kan begäras i anslagsväg. På sidan 5, a. p., yttrar nämligen hr finansministern: »På grund av nu rådande ekonomiska förhållanden och under en tid, då högst betydande extraordinära utgifter till skydd för landets neutralitet måste göras till belopp, rörande vars slutliga storlek man för närvarande ingenting vet, är uppenbart, att anslagskraven böra starkt begränsas. I sådant syfte hava vederbörande myndigheter under sistlidna höst anmodats att vid avgivande av förslag beträffande anslag att äskas hos 1915 års riksdag iakttaga all den sparsamhet, som lämpligen låte sig göra. Också komma att i budgeten saknas åtskilliga framställningar, som under den senaste tiden årligen återkommit eller som i och för sig väl hade förtjänat att vinna beaktande.» Herr finansministern påpekar vidare, att vissa ut-

gifter, för vilkas bestridande anslag redan beviljats i 1915 års stat, uppskjutits, för att tillgodose sparsamhetens krav.

Härtill kan fogas, att de kommande ovissa tiderna med all sannolikhet komma att på staten ställa stora krav av social natur, vilkas tillgodoseende är ett vitalt statsintresse.

Ett anslag på trettio miljoner kronor, »att omedelbart ställas till Kungl. Maj:ts förfogande» för landstormens utrustning kan uppenbarligen icke disponeras i dessa nöd- och kristider utan att andra vida nödvändigare statsintressen måste lämnas åsido. Hr finansministern har givit en tydlig upplysning till denna fråga med ovan relaterade anförande till statsverkspropositionen.

Motionärens anförda tal om »landets stora resurser» har måhända för vissa samhällslager fog för sig, men kan under inga förhållanden gälla den del av vår befolkning, som redan nu allt för hårt nedtryckes av direkta och indirekta skatter och i stor omfattning av den nu pågående krisen bringats i ett existensläge av mera än vanligt stor osäkerhet. Jag vill också tro, att motionären ej heller räknat dessa befolkningslager till dem i vårt land, som röra sig med »stora resurser», utan att han i stället främst tänkt på de lager av vårt folk han själv ekonomiskt och socialt tillhör. Det torde vara uppenbart att nya bördor, utöver dem som redan beslutats, icke kunna påläggas de fattiga i landet; skola motionärens önskningsar helt eller delvis av riksdagen tillgodoses, måste beslutade medel uttagas genom extra beskattning av de större inkomsterna.

Frågan om landstormens utrustning hade emellertid redan kunnat vara avförd från dagordningen, därest fjolårets B-riksdag biträtt hr Thorssons i andra kammaren avgivna motion nr 220 om värnskattens höjning till 100,000,000 kronor. Att värnskattens belopp begränsades till beräknade 75,000,000 kronor kom att drabba landstormen, som, så gott som helt och hållet, uteslöts från delaktighet av värnskatteanslaget. De socialdemokratiska ledamöterna i försvarsutskottet sökte att för landstormens utrustning »rädda» bortåt 4 miljoner kronor, men lyckades icke mot det motstånd utskottets borgerliga ledamöter reste däremot.

När nu förut nämnda motionär anser, att bristen i landstormens utrustning icke bör få fortfara, vill jag i sak icke yttra något därom — fastän det dock synes som om motionären huggit till utan någon beräkning, då 30 miljoner kronor för ändamålet begäres i samband med att motionären förutsätter, att landstormen i vissa fall skulle utrustas med från linjetrupporna överförda, begagnade persedlar — men så mycket starkare betona, att, om riksdagen beviljar anslag för ifrågavarande

ändamål, medlen härför uttagas på sätt i denna motion förut framhållits, eller genom extra skatt på större inkomster.

På grund av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen, under förutsättning av helt eller delvis bifall till hr Lithanders motion nr 3 i andra kammaren, måtte besluta medlems uttagande genom extra skatt på inkomster av 10,000 kronor och därutöver, beräknad i övrigt enligt grunderna för den extra värnskatten.

Stockholm den 25 januari 1915.

Algot Törnkvist.
